

fig, kan jeg ikke vide, da man ikke er naaet til 3die Behandling endnu, men desforuden er der Noget, som gaar igjen hvert Aar, nemlig Tillægsbevillingsloven. Naar vi nu forudsætte, at alt det, som der er forlangt, bliver bevilget — og jeg forudsætter som givet, at hvad Regjeringen har forlangt, anser den for at være aldeles nødvendige Udgifter — dersom vi altsaa forudsætte, at Repræsentationen, begge Thingene, bevilger Alt, hvad der er forlangt, bliver der slet intet Overskud paa Finantsloven for i Aar, naar vi regne den forventede Tillægsbevillingslov med, og det naaget vi ikke have Noget paa § 28; de uhyggelige Prikker, eller om man vil det tomme Rum paa § 28, ere ikke udfyldte. Hvor stort et Beløb det vilde andrage, om man fik § 28 udfyldt med de Udgifter, som de forskjellige Lovforslag, der ere forelagte i Aar, vilde foraarsage, har jeg ikke regnet efter, det er heller ikke saa let endnu, men paa Finantsloven i Fjor har jeg regnet det efter, og der vilde det have andraget 11,264,146 Kr., deri endda ikke medregnet alle Lønningslovene, forskjellige andre Love, og heller ikke den Indtægtsnedgang, som en Gjennemførelse af de forskjellige Toldlove absolut vilde foraarsage. Men dersom man vilde forudsætte, at alle disse Love vare vedtagne og § 28 udfyldt med det tilsvarende Beløb, vilde man se en betydelig Underbalance paa indværende Finantslov, og de almindelige Udgifter og Love vilde altsaa medføre et betydeligt Hul i Statskassen. Hertil kommer endvidere i Aar de forskjellige Byggeforetagender, der ere nødvendiggjorte ved Slotsbranden, og endvidere en Masse Reformers, der staa paa Dagsordenen, som mere og mere trænge paa for at blive løste, og af hvilke de fleste ville kræve betydelige Summer. Naar vi se paa alt dette, er der nok Udset til at faae Brug for Statskassens Beholdning, naar den Tid kommer, som jeg og Mange med mig meget længes efter, da Betingelserne komme til Stede for et frugtbart Arbejde, saa at der virkelig kan komme Noget ud til Landets Udvikling, og saa tror jeg nok, at Statskassens Penge skulle faae Ven at gaa paa, og at der skal blive Brug for flere end dem.

Forøvrigt er alt det, jeg hidtil har udfiklet, ikke min Hovedgrund mod Kjøbenhavns Befæstning. Selv om vi havde rede Penge nok til Gjennemførelsen af alle de Reformers, vi synes, at Landet kunde trænge til, og desuden 100 Mill. Kr. tilovers til Kjøbenhavns Befæstning, vilde jeg ligesuldt paa det Bestemteste modsætte mig Kjøbenhavns Befæstning, og jeg skal sige hvorfor. I Landstingets Udvalgsbetænkning for 1881—

82 findes nogle Bemærkninger, som have gjort mig meget betænkelig, nemlig en Bemærkning om, at den gjældende Hærordning udelukker Muligheden af at holde een Fæstning end sige flere, dersom man uden Barsel blev overfaldet i den dybeste Fred, og for at kunne imødegaa en saadan Eventualitet siger man, at det vilde være nødvendigt at ændre vort Krigsvæsen fra Grunden af og gaa over til et andet System i Retning af en staaende Hær. Der ligger min Hovedgrund til at stemme mod Kjøbenhavns Befæstning, i den Tanke, som disse Ord rumme. En Udvikling i Retning af en staaende Hær, en Udvikling i det Hele taget, som gaar ud paa at omstabe vort Fædreland til en Militærstat efter preussisk Mønster anser jeg noget nær for den største Ulykke, der kunde tilføies vort Fædreland. En Militarisme efter preussisk Mønster anser jeg for en Landeplage, og jeg ser i den Folkelivets, Frihedens og Fædrelandstjærlighedens værste Fjende. Jeg maa derfor paa det Bestemteste modsætte mig af al min Evne Alt, hvad der kan føre til en militærstat Udvikling. Jeg tror, at jeg har Historiens Medhold, naar jeg paastaar, at Enevoldsmagt, absolutistisk Tankegang, reaktionær Tankegang og Militarisme høre sammen og have hørt sammen til alle Tider, medens Frihed og Militarisme aldrig have kunnet forliges. Jeg skal minde om, hvorledes den berømte engelske Historieforfatter Macaulay har paavist, at Grunden til, at de forskjellige konstitutionelle Forfatninger i Europa i det 17de Aarhundrede gik overstyr, var den, at der i Middellalderen oprettedes staaende Hære, og at Karl den 1stes Raadgiver Wentworth, der ønskede at gjøre Karl den 1ste til absolut Herker med despotisk Myndighed, saae, at der for at naae Maalet kun gaves et eneste Mittel, det at oprette en staaende Hær.

Til Slutning vil jeg tillade mig at minde om, at disse gjentagne Forslag om Kjøbenhavns Befæstning have en noget eendommelig Historie. Den store Forsvarskommission, som i 1866 afgav Betænkning, opgiver Kjøbenhavns Befæstning. Den udtaler vel, at denne kunde være ønskelig, men den kunde dog ikke tiltræde den og opgiver den altsaa, og ved denne Tanke bliver man en Del Aar derefter. Selv Generalstaben har den 14de Februar 1872 erklæret, at man maatte opgave Kjøbenhavns Befæstning af forskjellige Grunde, men navnlig fordi den ikke dækket Noget af hele Landet, men fra 1872 til Dato er Tanken om Kjøbenhavns Befæstning kommen stærkere og stærkere frem. I de første Forslag er den kommen frem som hørende til Forsvarsforanstaltninger i anden Række; senere er den kommen frem i